

Aan de voorzitter van het College Aruba Financieel Toezicht
Prof. dr. A.F.P. Bakker
L.G. Smith Blvd. 68
Oranjestad, Aruba

Referentie

MFO/CAFT 0004-17

Datum

13 maart 2017

Betreft

Uw advies op de vastgestelde begrotingswijziging 2016 ex artikel 11.2 LAft

Geachte heer Bakker,

Met kenmerk Cft 201700015 d.d. 27 januari 2017 hebben wij van u een advies ontvangen op de vastgestelde begrotingswijziging 2016 land Aruba.

In deze adviesbrief doet u een viertal aanbevelingen waarover wij u gaarne willen informeren. U geeft de volgende aanbevelingen:

- 1. Als uit de derde uitvoeringsrapportage blijkt dat de realisatie van de middelen niet op schema ligt dan dient de middelenaanwas en met name die van de indirecte belastingen aangepast te worden en daarnaast dient deze in het licht van de neerwaarts bijgestelde BBP-cijfers beter onderbouwd te worden in de door de Staten goed te keuren begrotingswijziging 2016.*

De noodzakelijkheid van deze aanbeveling ontgaat ons, omdat u zelf in uw puntsgewijze toelichting heeft opgenomen dat ten tijde van de verzending van deze aanbevelingsbrief, uit de derde uitvoeringsrapportage duidelijk is geworden dat Aruba op schema ligt met de middelengroei.

In lijn hiermee heeft u in de toelichting opgenomen dat de middelenrealisatie tot en met de 3^e uitvoeringsrapportage 72,2% bedroeg, en dat tijdens recente ambtelijke overleggen de middelenrealisatie tot en met november inmiddels 91,0% bedraagt. Daarnaast neemt u in uw toelichting enerzijds op dat er een algemene correlatie is tussen de economische groei en de indirecte en directe belastingen, anderzijds stelt u dat gezien de realisatie van de belastingen tot en met september 2016 in vergelijking met dezelfde periode een jaar geleden, een verslechtering van de economie niet hoeft te leiden tot minder belastinginkomsten.

Nb. met de door u gekozen woorden “verslechtering van de economie” kan overigens onnodig onrust worden gezaaid. Met name omdat, alhoewel de groei van de open Arubaanse economie naar beneden is bijgesteld door de CBA, u samen met ons kunt vaststellen dat nog immer sprake is van een significante groei van de Arubaanse economie. Zeker in vergelijking tot de “best practices” in de regio en binnen het Koninkrijk.

Uw advies om behoedzaam te ramen en de kosten te beheersen nemen wij ter harte en past binnen de door ons geformuleerde doelstelling om te komen tot een

structureel evenwichtige begrotings- en financieringsbeleid met inachtneming van de samenhang tussen de begroting (-uitvoering), de macro-economische effecten en de sociaal-maatschappelijke effecten in Aruba.

2. *Stuur de definitieve versie van de gevraagde financiële risicoanalyse van de heropening van de raffinaderij voor de begroting zo spoedig mogelijk naar het CAft op.*

Idem dito als vorige punt. In uw puntsgewijze toelichting heeft u opgenomen dat ten tijde van de verzending van deze aanbevelingsbrief, u de definitieve versie van de impact- en risicoanalyse reeds had ontvangen en ook een reactie had gegeven. Deze aanbeveling is hiermee dus achterhaald.

3. *Voor realisatie van de meerjarige begrotingsramingen zal daadwerkelijke implementatie van het eerder voorgenomen gehele pakket van saneringsmaatregelen noodzakelijk zijn. Een zeer belangrijk onderdeel daarvan vormt het structureel beheersen van de personeelskosten. Het CAft adviseert dat Aruba concreet beschrijft hoe het door haar opgestelde besparingsplan, waaronder de jaarlijkse besparing van 5% op personeelskosten, daadwerkelijk geïmplementeerd en geïntensiveerd gaat worden.*

Vooraleer, zoals hierboven onder # 1 gesteld, is het de doelstelling om te komen tot een structureel evenwichtig begrotings- en financieringsbeleid met inachtneming van de samenhang tussen de begroting (-uitvoering), de macro-economische effecten en de sociaal-maatschappelijke effecten binnen onze gemeenschap. Om dit doel te bereiken is er een aantal afgeleide doelstellingen te formuleren, dan wel is deze geformuleerd zoals de in de LAft opgenomen tekortnorm.

Met voren gestelde als vertrekpunt(en), is een geëxpliciteerde verlaging van de personeelskosten niet een doel op zich, maar ondersteunend aan het bereiken van voornoemde doelstelling. Als u het eens bent met dit pad, kan nimmer gesproken worden over het concreet beschrijven van een jaarlijkse besparing van 5% op personeelskosten, maar zoals u aangeeft van een geheel pakket en in samenhang met elkaar van een aantal saneringsmaatregelen. U zult het met ons eens zijn dat een door u gewenste concrete besparingsplan afhankelijk is van veel parameters waarvan bij enkele parameters geen sprake is van een directe correlatie tussen de kosten/ prijscomponent ('P') en de hoeveelheidscomponent ('H'). Het is überhaupt geen simpele rekensom van het verminderen met 100 Fte's, met een directe besparing van 100 maal de middelloonkosten, het gelijk blijven van de dienstverlening, de kwaliteit ervan en het effect hiervan op de macro-economie. In zijn algemeenheid kan het nominaal verlagen van deze kostensoort, evenals alle andere kosten, behaald worden door een mix van de P en de Q component. Aan de ene kant dient rekening te worden gehouden met een toename van de P-component als gevolg van de inhaalslag bevorderingen en periodieke loonsverhogingen. Deze rechtspositionele P-component kan niet zonder meer worden gestopt. In voorkomende geval is door middel van een fasering in de eerste jaren een overheid brede beperking te bewerkstelligen, zoals het nu de bedoeling is, in combinatie met de totstandkoming van toekenning op basis van prestatiebeoordeling. De invulling hiervan en in welke mate dit deze toename kan beperken moet dan als taakstelling worden opgenomen, dan wel op andere wijze inzichtelijk worden gemaakt op basis van analyses.

Aan de andere kant kan ten aanzien van de P-component worden aangegeven dat door het verloop van de VUT-regeling uit eerdere jaren voor het eerst de volledige prijsbesparing op het hiermee afgevoelde personeel zichtbaar zal worden. Hoeveel dit uiteindelijk bedraagt is pas strikt te becijferen op basis van de daadwerkelijk toegekende VUT-regelingen. Het is voor wat betreft de P-component in samenhang met de VUT, evident dat de uitbetaalde uitkeringen in het begin drukken op de begroting, waarna pas in latere jaren het P-effect zichtbaar wordt. Zo is vooralsnog in 2016 voor circa AWG 2 miljoen meer aan VUT uitkeringen uitgegeven dan in 2015. Dit heeft echter volledig te maken met de toename van het aantal uitkeringsgerechtigden en dus de afname van de Q-component. Deze met u besproken besparing in latere jaren is ook als zodanig opgenomen in de door ons uitgebrachte “Rapportage FTE verloop versus directe Personeelslasten Overheid Aruba 2013-2015” van april 2016.

Nb. inclusief 2016 is al vier jaren op rij sprake van dat het aantal personeel gestaag afneemt welke een resultante is van de personeelsstop, afvloeiing via natuurlijk verloop en de eerder genoemde VUT regeling. Of en zo ja in hoeverre deze componenten de komende jaren afdoende zijn, is ook als gekeken wordt naar “best practices”, met uitzondering van de natuurlijke afvloeiingen nog niet concreet te becijferen. Een van de opties is om de VUT te intensiveren door bijv. aansluiting te maken met de Overgangsregeling NPR2014. Kort samengevat, betreft het hier om personeel vanaf de leeftijd van 57, met 29/30 dienstjaren of meer, gebruik te laten maken van de VUT-regeling voor de duur van 3 jaren en daarna aansluitend gebruik te laten maken van de overgangsregeling waarbij de inkorting op PVL/NPR afgedekt wordt.

Waar in totaal circa 170 kandidaten hiervoor in aanmerking zouden kunnen komen, zal er vooreerst een gedegen selectie uitgevoerd moet worden door een verband te leggen tussen parameters zoals functie (vitaal of niet), gewenste dienstverlening (in de ruimste zin des woord), competenties en overige criteria. Er is een aantal knelpunten om VUT/NPR2014 mogelijk te maken waarover nog advies ontvangen moet worden.

U zult het met ons eens zijn dat het coûte que coûte resoluut doorvoeren van gedwongen ontslagen en of het (net als in 2014/2015) niet verlengen van contracten, en een rigoureuus vaststellen van een formatieplafond, een directe en ongewenste verstoring zal veroorzaken in de dienstverlening van de overheid als geheel en met ongewenste sociaaleconomische effecten in onze gemeenschap.

Zonder de door u genoemde algemene besparingen te willen bagatelliseren, zal gezien de afspraken tussen beide landen met betrekking tot de financiering en het reeds genoemd structureel evenwichtig begrotings- en financieringsbeleid, de meerjarenraming meer aansluiten op de reeds in gang gezette (financiële) ontwikkelingen. Afhankelijk hiervan zal in de komende jaren in voorkomende geval, overige mitigerende en flankerende maatregelen genomen worden.

Alles overwegende ben ik het met u eens dat de personeelskosten een belangrijk beheer component zijn aan de kostenkant van de begroting. Gelijkelijk zult u het met ons eens zijn dat mede gezien de jaarrekening, de verslagen en adviezen van o.a. de Algemene Rekenkamer Aruba en de Raad van Advies Aruba, ook de rentelasten tot een belangrijke beheer component behoren. Goedkoop leningsfaciliteit zal hierin structureel soelaas kunnen brengen.

4. *Draag zorg voor de structurele monitoring van de financiële situatie van overheidsentiteiten om de continuïteit hiervan veilig te stellen. Beter inzicht in de financiële huishouding van de overheidsentiteiten is noodzakelijk om te kunnen beoordelen of dividenden en of winstuitkeringen als realistisch en verantwoord beschouwd kunnen worden.*

In onze brief MFO/CAFT 0002-17 d.d. 28 februari 2017 hebben wij opgenomen dat eventuele risico's die het resultaat van het land Aruba kunnen aantasten, gemitigeerd moeten worden. Gelijkelijk dat voldoende verantwoording nodig is om waar relevant, dividend kan worden uitgekeerd. Gaarne verwijzen we u naar deze brief voor wat betreft onze monitoring en verantwoording van deelnemingen en overige financiële vaste activa.

Tot slot, in uw advies heeft u het over het verslechterd resultaat van ATA. In de door u ontvangen kwartaalrapportages kunt u opmaken dat er nog immer sprake is van een positief resultaat van de ATA. In deze is vooralsnog alleen de hoogte van het positieve resultaat naar beneden bijgesteld. Bovendien zal pas uit de gecontroleerde jaarrekening van de ATA blijken hoeveel het resultaat daadwerkelijk is. Net als in mijn vorige brieven en in overleggen met u, heb ik uw aandacht gevraagd om de impact van uw oordeel beschrijving in acht te nemen en zorgvuldigheid te betrachten teneinde semantische discussies te vermijden.

De minister van Financiën en Overheidsorganisatie,

mr. A.R. Bermudez

c.s. De minister-president